

Kommunpolitiskt handlingsprogram 2022-2026

miljöpartiet de gröna

VÄSTERÅS

Innehållsförteckning

Inledning	2
Våra viktigaste frågor under mandatperioden 2022-2026 är:	3
Miljö- och klimat	4
Demokrati och jämställdhet	6
Social rättvisa	7
Kultur, idrott och fritid	9
Ekonomi och arbetsmarknad	10
Förskola och skola	12
Samhällsplanering och infrastruktur	13
Socialt stöd, vård och omsorg	16

Inledning

Precis som världen finns i Västerås och Västerås finns i världen, är Miljöpartiet de gröna en del av en global grön rörelse som strävar efter en värld där alla kan leva goda liv utan att försämra förutsättningarna för framtiden. Vi tror på gränslös solidaritet som utgångspunkt för varaktig förbättring.

Detta uttrycker vi trefaldigt:

- Solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet
- Solidaritet med kommande generationer
- Solidaritet med världens alla människor

I detta handlingsprogram beskrivs Miljöpartiet i Västerås sätt att bidra till en global omställning. Vi vet att omställningen behöver vara både rättvis och inkluderande och att den gemensamma kraft som kommer krävas bara kan uppnås genom social rättvisa, individuell frihet och minskade klyftor. Vi behöver göra allt för att klara såväl våra gemensamma mål i Parisavtalet som FN:s globala mål och Agenda 2030. Vi vill vara med och utveckla en hållbar kommun med välmående invånare och som gör det lätt för den enskilde att leva inom planetens gränser.

För Miljöpartiet är de mänskliga rättigheternas princip om alla människors lika värde central. Därför vill vi aktivt driva en feministisk politik som bidrar till att främja jämställdhet, jämlikhet och antirasism. Vi ser också att grundläggande demokratiska kärnvärden idag är mer hotade än på länge. Här ska vi miljöpartister alltid vara en motvikt till samtidens alla auktoritära strävanden. Vi ska i alla lägen försvara våra grundläggande fri- och rättigheter, fri kultur och media, samt rättsstatens principer. Vår skolverksamhet och vårt sociala skyddsnät ska verka för att utjämna sociala orättvisor och kompensera för olika levnadsvillkor. På samma sätt ska vår omsorgs verksamhet präglas av kvalitet och värdig omtanke om individens förutsättningar att leva ett gott liv.

Kommunpolitik handlar om att prioritera. Både kommunens inkomster och de planetära gränserna är begränsade. Vi behöver således alltid prioritera och prioritera bort med hänsyn tagen till båda. Vi miljöpartister vågar ta ansvar och vara tydliga med våra prioriteringar. När världen står inför en oundviklig omställning kan vi inte lägga resurser på massbilism, utan resande och transporter måste ske på ett hållbart sätt. Istället för gråa parkeringsplatser för bilar prioriterar Miljöpartiet gång-, cykel- och kollektivtrafik och skapar därigenom också utrymme för en grön, levande och välkomnande innerstad.

Förändringar kräver engagemang men hela ansvaret kan inte ligga på enskilda individer. Samhället är något människor skapar tillsammans. Politiken är nyckeln till förändring och måste visa vägen till ett hållbart samhälle. Vi vill utveckla ett samhälle som tar vara på tiden och på varandra, ett samhälle som är grönt, solidariskt och livsbejakande!

Våra viktigaste frågor under mandatperioden 2022-2026 är:

- **Miljö och klimat – Det gröna samhällsbygget**
Vår växande kommun behöver ta sitt ansvar för omställningen till ett hållbart samhälle som bidrar till att möta Parisavtalets mål. I Miljöpartiets Västerås är det lätt att leva hållbart ur miljö-, klimat- och transportsynpunkt. Vi förverkligar ambitionen med Västerås klimatlöfte och säkerställer en positiv utveckling där näringsliv, civilsamhälle och vanliga kommuninvånare bidrar. Vi värnar vår kanske viktigaste resurs – Mälaren - och säkrar viktiga naturvärden för kommande generationer.
- **Barn och unga – En framtid att tro på**
En fungerande förskola och skola är grundläggande för att hantera de flesta av framtidens utmaningar. Därför behöver vi bryta skolsegregationen och förstärka resurserna till skolan. Ingen ung västeråsare ska behöva hantera psykisk ohälsa och därför stärker vi skolans förmåga att möta dessa problem, samtidigt som vi stärker det viktiga föreningslivets förutsättningar för att tillhandahålla en meningsfull fritid för växande västeråsare. Våra stadsdelar ska byggas med utgångspunkt i de minstas behov, genom säkra och inspirerande utemiljöer och trygga gång- och cykelvägar.
- **Kultur och demokrati – Frihet och föränderlighet**
Det fria och starka kulturlivet är en förutsättning för och en konsekvens av ett öppet och demokratiskt samhälle. Idag är det politiska trycket på kulturen runt om i Sverige och Europa större än på mycket länge. Miljöpartiet vill gå i en helt annan riktning. Vi vill stötta den lokala kulturen, möta upp nya och växande kulturformer och öka möjligheten för västeråsarna att både skapa och ta del av kultur. Vi ser biblioteken som grundläggande demokratisk infrastruktur och startplatsen för många bildningsresor. Därför ska de finnas i många stadsdelar med generösa öppettider. Vi vill värna folkbildningen och föreningslivet och dess viktiga roll som grogrund för demokratisk återväxt.

Miljö- och klimat

Att värna miljö och klimat är en av MP:s mest grundläggande frågor och vår roll på den demokratiska arenan är att driva på för en hållbar och rättvis omställning. Västerås är en stor kommun, belägen mitt i Sveriges största integrerade arbetsmarknads-, utbildnings- och näringslivsregion och har därför alla möjligheter att spela en viktig roll för de åtgärder som behöver vidtas. Vad vi gör här i Västerås kan ge ringar på vattnet i hela Sverige och utanför landets gränser.

Miljöpartiet menar att det är fullständigt fundamentalt att växla upp kommunens hållbarhetsarbete för att möta vad vi åtagit oss genom Parisavtalet och FN:s globala mål och Agenda 2030. Därför behöver målen i Västerås stads program för ekologisk hållbarhet skärpas. Nuvarande målår, 2045, är otillräckligt. Senast 2035 behöver vi ha nått ett läge där Västerås inverkan på miljö- och klimatförändringar har minskat kontinuerligt, Västerås stärker den biologiska mångfalden och västeråsarnas klimatavtryck är netto-noll.

På Miljöpartiets initiativ har arbetet med Västerås klimatlöfte initierats. Det innebär att kommunen tar på sig rollen som samordnare och inspiratör i ett kommande nätverk för företag och civilsamhällesaktörer som vill hjälpa oss att ställa om hela Västerås kommun. Vi ska utmana varandra, vi ska trigga varandra och vi ska gemensamt ta ansvar för omställningen till ett hållbart samhälle. Uppsalas framgångsrika arbete med detta ledde till att Världsnaturfonden 2018 utsåg dem till årets globala klimatstad, just på grund av arbetet tillsammans med engagerade företag, universiteten, föreningar och vanliga kommuninvånare. Det finns ingen anledning till att Västerås ska vara sämre.

En viktig aspekt av Miljöpartiets politik för omställning är hållbar mobilitet. Vi menar att politiken måste underlätta för västeråsare att välja hållbara sätt att röra sig genom vår stad, inte minst genom att göra gång-, cykel- eller kollektivtrafik mer attraktivt än bil i så hög omfattning som möjligt. För att åstadkomma detta fordras ordentliga satsningar på cykelinfrastruktur, så som expresscykelvägar och bra lösningar för central cykelparkering, och utvecklade kollektivtrafiklösningar. Det behövs också fler åtgärder för att säkra luftkvaliteten i innerstaden, samtidigt som parkeringar i moderna mobilitetshubbar ska ge plats för utrymme för mänskliga möten.

Miljöpartiet har länge drivit frågan om att klimatskadliga subventioner till Västerås flygplats måste upphöra. Under den senaste mandatperioden har Miljöpartiet vunnit mark i frågan och idag finns beslut på att kommunala medel enbart får finansiera infrastruktur till samhällsnyttigt flyg såsom ambulans- och brandflyg och att annan flygverksamhet på området endast får förekomma om det sker utan skattebetalarnas pengar. Det här förhållandet behöver bibehållas för att

inte den historiska miljonrullningen till onödigt flyg ska kunna upprepas.
Vi vill se vegetarisk norm vid offentligt finansierade evenemang och restauranger.

För att skapa gröna lungor i våra stadsmiljöer och bidra till den biologiska mångfalden vill Miljöpartiet anlägga nya parkmiljöer i såväl innerstad som stads- och kommundelar och utarbeta en ny strategi för upprättandet av gröna väggar och tak i city. Vi vill också att den handlingsplan för hundrastgårdar som är framtagen ska förverkligas under mandatperioden. Hundrastgårdar i fler områden och med god kvalitet skapar inte bara goda miljöer för hundarna utan bidrar också till social hållbarhet genom att människor i grannskapet möts och lär känna varandra, det ökar tryggheten för både hundägare och icke-hundägare. Vi vill även att ett nytt hundbad anläggs i närheten av Lögarängen i enlighet med det medborgarförslag som inkom till kommunen häromåret. Vi vill slutföra arbetet med att bygga de faunapassager längs Svartån som behövs för att leva upp till EU:s vattendirektiv. Genom att anlägga dessa med god tillgänglighet till sittytter och gång- och cykelvägar skapas möjligheter till människor att möta såväl varandra som naturen i sin närmiljö.

Miljöpartiet vill också motverka att miljögifter släpps ut i mark och vatten. Giftigt granulat som läcker ut från konstgräsplaner riskerar rinna ut i Mälaren, till stora kända negativa konsekvenser.

Den skog och mark som Västerås stad äger ska förvaltas väl, vilket innebär hyggesfritt skogsbruk och inrättande av fler våtmarker. Det är en viktig klimatfråga eftersom våtmark är en koldioxidfälla som dessutom främjar biologisk mångfald och ger motståndskraft mot skogsbränder vid extremtorka.

Därför vill vi under perioden 2022-2026:

- skärpa målsättningen för netto-noll klimatutsläpp i Västerås stad till 2035
- fortsätta satsningen på Västerås klimatlöfte
- genomföra omfattande satsningar på hållbar mobilitet genom att prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik
- säkerställa att den nya inriktningen för Västerås flygplats, där allt icke-samhällsnyttigt flyg behöver bära sina egna kostnader gäller även i framtiden
- inrätta miljözoner i city för att stänga ute vissa typer av fordon från miljö känsliga områden till förmån för en hälsosam närmiljö
- återinrätta erbjudande om förmånsbicyklar och förmånselbicyklar för kommunens medarbetare
- säkerställa att kommunala subventioner av klimatskadlig verksamhet tas bort

- endast bedriva ekologisk odling och djurhållning, samt verka för hållbara avverkningsmetoder på den mark som kommunen arrenderar ut
- utveckla naturreservat för rekreation, biologisk mångfald och naturupplevelser, t.ex. Vedboskogen och Björnön
- anlägga faunapassager där det idag finns konstgjorda vandringshinder
- öka antalet dagvattendammar och restaurera våtmark
- minska förekomst av kemikalier, plast och mikroplast
- minska kommunens användande av både ekonomiska och miljömässiga resurser, genom att se över möjligheterna att skapa ett kommuninternt delningssystem där så är möjligt
- minska den kommunala energiförbrukningen genom att arbeta med energieffektivisering av kommunägda byggnader
- ställa tuffa krav på nybyggnationer, så att det både i bygg- och livscykelperspektiv blir bättre ur klimat- och miljöhänsyn, exempelvis genom ökat fokus på trä- och passivhus.

Demokrati och jämställdhet

Vi lever i ett tidevarv där grundläggande fri- och rättigheter hotas i högre grad än på mycket länge. Runt om i Europa och världen ser vi idag hur demokratin är på tillbakagång och det oberoende forskningsinstitutet Freedom house bedömer att vi nu har länder som är att betrakta som valautokratier snarare än traditionella demokratier även inom EU. Sverige är dessvärre inget undantag från dessa globala trender, utan även här ifrågasätts exempelvis fri kultur och media och rättsstatens principer återkommande i den politiska debatten. Miljöpartiets roll i politiken är att vara en aktiv motkraft till alla auktoritära och totalitära strömningar i Västerås, Sverige och Europa.

Det goda och öppna samhället präglas av mångfald där alla får vara delaktiga och står på en diskrimineringsfri grund. I den demokratiska staden ska alla ges lika möjlighet och rätt inom lagens ramar oavsett kön, sexuell läggning, ursprung, könsidentitet, könsuttryck, etnicitet, funktionalitet, religion, ålder eller klass, med de mänskliga rättigheterna som rättesnöre.

Barn och unga är en del av vår framtid och samtid. Genom att ge utrymme för påverkan, utvecklas demokratin i samband med att unga får känslan av att kunna vara del av något. Kunskapsutbytet mellan generationer blir då närmare och lättare att ta till sig. Utbildning är ett forum för att få kunskap. Det brukar sägas att "kunskap är makt" och en del av samhällets utveckling. Det handlar om att ge människor möjligheter att få perspektiv på samhället och att samtidigt vara källkritisk i sitt tänkande och handlande när det gäller värderingar, attityder, normer och åsikter. Skola och utbildning är och ska förbli ett viktigt forum som

lägger grunden för ett demokratiskt samhälle. Här har även civilsamhället en betydande roll att spela och Miljöpartiet vill verka för att underlätta engagemang i föreningar och idéburna organisationer.

Samhället baseras idag på en genomgående socialt konstruerad tvåkönsmodell. Ett samhälle där alla påverkas av dess strukturer, normer och värderingar. Genom förändring av attityder, normer, värderingar och ekonomisk fördelning vill vi i Miljöpartiet arbeta för ett mer jämlikt och jämställt Västerås.

Därför vill vi under perioden 2022-2026:

- ta fram en strategi för hur Västerås kan bli Sveriges mest öppna stad, fri från sexism, rasism och annan diskriminering
- skapa fler forum för invånarnära demokrati i stadsdelar och serviceorter
- se till att allt material som kommunen ger ut ska vara anpassat ur mångfalds- och genusperspektiv
- skapa medborgarkontor där olika myndigheter, föreningar, organisationer och arbetsliv möts och samarbetar under samma tak
- fortsätta verka för könsneutrala omklädningsrum i skolor och idrottsanläggningar
- utveckla arbetet med HBTQI+-kompetensen hos kommunens anställda som i sitt arbete kommer i kontakt med ungdomar
- verka för att underrepresenterade grupper, såsom unga, äldre och minoriteter, ska känna sig välkomna i politiken att själva ta plats i debatten.

Social rättvisa

Vi miljöpartister vill ge förutsättningar för att den enskilde ska kunna skapa sig en framtid att tro på och att vi tillsammans utvecklar samhället och den hållbara staden. För den som kommer ny till Sverige oavsett om barn eller vuxen måste det finnas snabba vägar in i det svenska samhället. Vi vill att undervisningen i svenska för invandrare (SFI) och samhällsinformation som bedrivs ska vara av hög kvalitet och ge verktygen till att snabbt kunna etablera sig i Västerås. Vidare vill vi säkerställa att det finns resurser hos överförmyndaren och socialtjänsten för att ge de ensamkommande barn som kommer så goda förutsättningar som möjligt.

Vi ser att klyftorna ökar i samhället, fler barn riskerar att växa upp under ogynnsamma förhållanden, vilket på sikt kan riskera att leda till att den unge dras in i kriminalitet. Därför vill vi satsa ännu mer på tidiga förebyggande insatser i dessa familjer, för att ge det stöd dessa familjer behöver.

Vi ser även en trend med att många västeråsare hamnar i långvarig arbetslöshet och försörjningsstöd. Därför vill vi fortsätta satsa på och utveckla exempelvis välfärdsjobb. För den som har hamnat i kriminalitet men vill hoppa av måste det finnas en effektiv avhopparverksamhet som kan kliva in i precis rätt tid.

Den strukturella hemlösheten måste bekämpas. Vi behöver ha fler bostäder som fler kan efterfråga men även ett utvecklat boendestöd till de som behöver extra stöttning för att klara av att bo själva.

Det finns många grupper av utsatta människor i samhället som riskerar att bli osynliga eller glömmas bort. Här vill vi lägga ett extra fokus på kvinnor som lever i missbruk, ofta är detta även kombinerat med hög risk för att bli utsatt för våld i nära relationer. Här behöver nya behandlings- och boendeformer utvecklas.

Beroende av droger, alkohol eller spel om pengar orsakar stor utsatthet och ohälsa i samhället. Det offentliga behöver förbättra vård, stödinsatser och prevention för att säkerställa att personer får rätt hjälp i rätt tid. I dagsläget har kommunen och regionen ett delat ansvar, Miljöpartiet driver att regionerna ska ta över helhetsansvaret av behandlingen av beroendesyndrom. Tills en sådan förändring sker måste samarbetet stärkas och evidensen i insatser som socialtjänsten och kommunen ger förbättras.

Vi tror på kraften hos civilsamhället. I en del fall har civilsamhället bättre förutsättningar att nå fram till enskilda individer än kommunen, och på så sätt bli en väg in för personer som behöver stöd. Kommunen ska vara en aktiv partner till civilsamhället exempelvis genom så kallade IOP (idéburet offentligt partnerskap).

Därför vill vi under perioden 2022-2026:

- utveckla och stärka upp kvaliteten inom SFI och samhällsorienteringen
- satsa på fler välfärdsjobb, för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden
- utveckla och stärka upp avhopparverksamheten, för personer som fastnat i kriminalitet
- se över hur fler bostäder kan tillskapas för att motverka strukturell hemlöshet med särskilt fokus på unga och personer i behov av förstärkt stöd
- skala upp användandet av IOP (idéburet offentligt partnerskap) för att ytterligare kunna vara en aktiv part gentemot civilsamhället
- stärka arbetet för att stötta och behandla människor med beroendesjukdom, samt förbättra samarbetet med regionen
- skapa ett skyddat boende för kvinnor med beroendesjukdom.

Kultur, idrott och fritid

Kultur, kreativitet och skapande är en grundläggande del av att vara människa, och den fria kulturen är en av demokratins viktigaste byggstenar. En grön kulturpolitik syftar både till att ge alla möjlighet att utforska och utveckla sin egen kreativa kraft, och göra kvalitativ kultur tillgänglig för alla människor. Vi vill särskilt värna barnens möjligheter att utöva och ta del av kultur oavsett var man bor eller familjens ekonomiska förutsättningar.

Kulturen står aldrig still. Den formas av människor tillsammans, i samspel med varandra och utifrån impulser från det som finns runt omkring. Gamla uttryck möter nya. Gamla och nya uttryck förenas och blir till ny kultur. Därför är kulturen aldrig färdigutvecklad. Den utvecklas hela tiden bortom gränser av nationer, åskådningar och generationer. Vi vill skapa bästa möjliga förutsättningar för kulturens utforskande kraft. I kulturpolitiken ska det finnas en öppenhet för nya uttryck och kulturformer. Politiken ska aldrig försöka styra kulturens innehåll eller form. Den fria konsten bryter ny mark och utmanar invanda mönster och föreställningar.

Kulturen ska vara tillgänglig för alla. Vi vill ha fler ickekommersiella mötesplatser i hela kommunen där människor möts över generations- och kulturgränser. Miljöpartiet har säkerställt ökad tillgång på kulturlokaler och stadsdelsbibliotek och den utvecklingen måste fortsätta. Konsten ska ha en självklar del i stadsplaneringen när nya områden byggs och upprustas och investeringsmedel enligt den så kallade enprocentsregeln måste fortsätta avsättas. Föreningslivet fungerar som brygga mellan majoritets- och minoritetskulturer. Denna relation är viktig och kommunen ska underlätta för sådana möten. Västerås ska därför vara generös i sitt stöd till demokratiska föreningar och studieförbund.

De pengar som kommer idrotten och andra kultur- och fritidsaktiviteter till del måste fördelas jämnt mellan könen, det gäller även de kommunala bolagens sponsring. Alla barn ska ha möjlighet att utöva kultur och idrott oavsett familjens ekonomiska förutsättningar och kommunens mål måste vara att verksamheterna ska omfatta så många barn och unga som möjligt så långt upp i åldrarna som möjligt. Kommunens idrottsanslag ska därför i första hand gå till breddidrott, barn- och ungdomsidrott samt idrott för personer med funktionsnedsättning. Det är viktigare än satsningar på elitstöd.

Vi vill se ökade anslag till den kommunala kulturskolan för att ge fler barn plats och att detta sker i många stads- och kommunalar. Vi vill utveckla våra stadsdelsbibliotek så att de även kan fungera som mötesplatser med viss kommunal service, enligt den så kallade kvartersbiblioteksmodellen. Huvudbiblioteket i city är en viktig mötesplats i centrum som behöver utvecklas

för att möta nya behov i en stad som växer. Vi är stolta över vår teater, kulturskolan, våra museer och vårt konserthus. Genom att fortsätta kommunala satsningar på dessa verksamheter vill vi ytterligare utveckla verksamheten och öka fokus på barn- och unga, personer med annat modersmål än svenska och personer med funktionsnedsättning som besöksgrupper.

Därför vill vi under perioden 2022-2026:

- årligen räkna upp föreningsstödet och stödet till studieförbunden baserat på bland annat demografi, och att bidrag även ska kunna ges till föreningar som arbetar med miljö- eller djurskydd samt inkludering av marginaliserade grupper
- fortsätta prioritera spelkulturen, inte minst genom att stötta etableringen av en E-sporthall i Västerås
- fortsätta utöka bibliotekens öppettider och utveckla samarbetet mellan bibliotek och skola
- fortsätta utveckla kulturskolan för att nå fler unga västeråsare i fler stads- och kommundelar
- verka för ett bättre samarbete mellan Västmanlands Teater, Västmanlandsmusiken och stadens museer.
- erbjuda kommunala skollokaler vid större föreningsevenemang till självkostnadspris
- utveckla Culturen för att ge mer utrymme till fler föreningar
- fortsätta utvecklingen av Västerås Kulturbank i nya och bättre lokaler
- prioritera bredd- och ungdomsidrott i frågor som rör föreningsstöd och investeringar i anläggningar
- verka för att förutsättningar för idrottsutövande finns i hela kommunen, genom god tillgång på anläggningar och livskraftigt föreningsliv
- fördela kommunens ekonomiska stöd till kultur och idrott jämnt mellan könen.

Ekonomi och arbetsmarknad

Västerås ska vara en föregångskommun i utformandet av ett hållbart ekonomiskt system där välmående är målet, snarare än BNP-tillväxt. Den ekonomiska utveckling som sker ska inte vara på bekostnad av någon annan och ska verka för uppfyllnad av ekonomisk-, ekologisk- och social hållbarhet. Eftersom vi vill vara navet i en generell grön samhällsutveckling vill vi fortsätta arbetet med gröna obligationer och därigenom skapa ringar på vattnet långt utanför kommungränsen.

Västerås är beroende av kunniga och arbetande invånare och av ett mångsidigt och tekniskt högt utvecklat näringsliv stöttat av en fungerande välfärdssektor. Vi vill främja utbildning och arbete som ger människor mer makt över sina liv. Det

ska vara lätt att både starta och driva företag i Västerås. Vi vill stimulera utvecklingen av gröna jobb och projekt som är förenliga med ett ekologiskt hållbart samhälle. Över de senaste åren har en kraftig utveckling skett avseende företagsetableringar i Västerås, inte minst inom elektrifiering och automation. Vi miljöpartister ser industriomställning som en fundamental del av att hantera klimathotet och vill därför kroka arm med företag som verkar för detta. En del i detta är att realisera Vision Finnslätten, där Västerås kan spela en mycket viktig roll för resten av Sverige och Europa. I detta ligger också att vara en stöttande part till den utveckling som just nu sker genom Västerås nya universitet.

Vi vill fortsätta kommunens satsning på att ge unga en god start i arbetslivet och hjälpa de som står långt ifrån arbetsmarknaden tillbaka. Kommunen ska vara omtyckt och eftertraktad som arbetsgivare. Förutom rimliga och jämställda löner och goda arbetsvillkor kan det uppnås genom exempelvis kompetensutveckling, utvecklingsmöjligheter, makt över arbetstiden och olika förmåner. Västerås Stad bör i sin roll som upphandlare ta ett stort ansvar och ställa höga miljömässiga och etiska krav på allt som kommunen beställer. Generella livscykelanalyser ska vara vägledande och i stora eller återkommande upphandlingar bör specifika livscykelanalyser tas fram. Kommunen kan också stimulera utvecklingen genom så kallade funktions-/innovationsupphandlingar. Vidare bör kommunen tillhandahålla god information om hållbar konsumtion för att uppmuntra och underlätta för västeråsarna att använda sin konsumentmakt och göra medvetna och hållbara val.

Därför vill vi under perioden 2022-2026:

- ställa tydliga miljömässiga och etiska krav på alla kommunens verksamheter, inklusive bolagen
- stötta etableringar från näringslivsaktörer som bidrar till nödvändig industriomställning
- stötta högskolans övergång till universitet genom att göra vad vi kan för att till exempel ge möjligheter för ett rikt studentliv
- genomföra försök att använda livscykelanalys som verktyg inför större inköp
- tillhandahålla god konsumenträttslig upplysningsverksamhet samt uppmuntra och underlätta för västeråsarna att använda sin konsumentmakt för att bidra till en hållbar utveckling
- utveckla förmåner för kommunalt anställda, exempelvis rabatterade busskort eller återinföra förmånsbussar
- prioritera att göra upphandlingar från sociala företag när det är möjligt
- aktivt arbeta för att minska strukturella löneskillnader mellan män och kvinnor, med ett särskilt fokus på kvinnodominerade yrken.

Förskola och skola

Vi miljöpartister prioriterar social rättvisa, där klyftorna i samhället minskar och alla ges lika möjligheter. Skolans kompensatoriska funktion är fullständigt fundamental för detta. Utbildning är ett sätt att fördela välståndet och den gemensamma, offentliga och socialt allsidiga skolan är fördelningspolitik – kanske när den är som bäst. Därför fortsätter vi miljöpartister prioritera skolan. Tyvärr ser vi ökade skillnader i samhället, vilka både speglas och reproduceras i skolan. I Västerås har detta blivit allt tydligare och det är nödvändigt att bryta den skolsegregation som vi ser. Vid planeringen av kommunala skolor ska särskild hänsyn tas till och särskilda åtgärder anges för att motverka och bryta segregation. Alla skolor ska ha en allsidig social sammansättning, inte bara de som idag ibland uppfattas som problemskolor.

Tillgången på förskola och fritidshem ska spegla barnets och familjens behov. Miljöpartiet har under den gångna mandatperioden utökat vistelsetiden för barn till arbetssökande och föräldralediga. Den förändringen måste vara beständig, samtidigt som även barn som går på ”nattis” ska ha tillgång till pedagogisk verksamhet under dagarna.

Skolutvecklingen ska ske genom stort frirum för lärare och rektorer, men med stöd från forskningsbaserad förvaltning och hänsyn till nationella- och kommunala styrdokument. Därför ska arbetet med förvaltning på vetenskaplig grund fortsätta utvecklas och fördjupas, i samklang med såväl universitetet som kommunens förstelärare och lektorer.

Rättvisa villkor ska gälla för kommunala och fristående skolor och förskolor och de ska finansieras enligt en tydligt socioekonomiskt viktad modell, där hänsyn tas till den enskildes förutsättningar. Ersättning och ansvar ska hänga ihop, därför bör Västerås göra ett skolpliktsavdrag för ersättningen till privata skolhuvudmän. Ersättningen till våra skolor har höjts kraftigt under den senaste mandatperioden och det behöver fortsätta. En skola där unga människor, med olika bakgrunder och olika erfarenheter möts, är viktigare än att det finns lokala högstadieskolor i våra stadsdelar.

Västerås barn och elever ska möta verksamheter där hållbar samhällsutveckling, mångkultur och jämställdhet är fundamentala begrepp som genomsyrar all undervisning. Normkritiska perspektiv ska lyftas fram och stereotypa könsroller, mobbing och diskriminering, såväl inom som utom skolverksamheten, ska motverkas med kraft. Skolan ska värna och främja lusten att lära, där varje elev möts utifrån sina egna behov och intressen. Ett hälsofrämjande perspektiv ska prägla skolverksamheten, oaktat om vi talar om fysisk eller psykisk hälsa. För att

åstadkomma detta vill vi prioritera satsningar på elevhälsa och inslag som understödjer sunda vanor.

Maten som serveras i förskolor och skolor ska vara god, näringsriktig, miljövänlig och helst närodlad. Ökad andel vegetariskt, ekologiska råvaror, säsongsanpassade menyer och minskat matsvinn ska vara en självklarhet.

Förskolan och skolan ska vara en attraktiv arbetsplats, där alla medarbetares kompetenser tillvaratas på bästa sätt. Detta fordrar bättre löner och en god arbetsmiljö, men också möjlighet till kompetensutveckling och tillgång till kollegialt lärande.

Därför vill vi under perioden 2022-2026:

- planera tillkommande skollokaler för att motverka skolsegregation
- göra Västerås till en attraktiv arbetsgivare för personal i förskola och skola, genom tillgång till fortbildning, bra löner och god arbetsmiljö
- höja skolpengen, särskilt för elever från socialt utsatta områden och hem med liten utbildningsbakgrund
- öka personaltätheten i förskola och fritidshem
- säkerställa att samtliga förskole- och skolverksamheter som omfattas främjar hälsosamma matvanor med hänsyn till miljön och klimatet
- bibehålla den ökade vistelsetiden i förskola och fritidshem för föräldralediga och arbetslösa, samt tillhandahålla öppettider som harmonierar med det moderna arbetslivet
- utveckla förbättrade förskole- och skolgårdar med tillgång till varierade naturmiljöer och goda pedagogiska möjligheter
- arbeta för att stärka elevdemokratien och elevinflytande på kommunens skolor.

Samhällsplanering och infrastruktur

Miljöpartiet de gröna vill att all samhällsplanering i hela kommunen ska vara inriktad mot god resurshushållning och att underlätta för den enskilde att leva hållbart. Vi vill bygga bort bilberoende och främja hållbar mobilitet, samtidigt som alla som bor i staden ska ha nära till arbete, konsumtion och rekreation.

Vi vill bygga en blandad grön och tät stad med bra flöden för människor som rör sig på stadens gator och skapar trivsel och trygghet. Vi vill även se en blandning av hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter i både tätorten och serviceorter vilket bidrar till mer mångfald. I samband med både ny- och ombyggnation är det viktigt

med en tidig dialog med närboende. Detta för att skapa goda förutsättningar för levande stadsdelar och serviceorter.

En väl fungerande och attraktiv innerstad med handel, kultur, upplevelser och restauranger är viktig för en fungerande och trivsamt stad. Vi vill fortsätta utveckla city. Västerås ska bli en hållbar stad där alla invånare har gångavstånd till såväl grundläggande samhällsservice som gröna stråk. Vi vill även hitta sätt att inkludera de nya bostadsområdena som växer fram i direkt anslutning till city så att även dessa kan bidra till citys utveckling.

En trivsamt och attraktiv kommun innebär också att boende på landsbygden har tillgång till den service de behöver. Kommunen ska byggas utifrån en övergripande plan för varje område och med goda möjligheter för allmänheten att påverka.

I första hand bör ny bebyggelse anläggas i anslutning till befintlig bebyggelse för att kunna utnyttja befintlig infrastruktur, så som kollektivtrafik samt gång- och cykelbanor. God tillgänglighet gynnar alla, det som byggs ska byggas rätt från början. Det är viktigt att tillgänglighetsfrågorna kommer in tidigt och att det finns en bra uppföljning under hela processen, där är handikapporganisationernas medverkan viktig.

Vi vill att alla västeråsare ska ha en hälsosam boendemiljö. Bättre samhällsplanering och byggteknik kan minska buller, lukt och andra olägenheter. De som idag är berörda behöver också få hjälp snarast.

Barn berörs mycket av hur vi planerar våra städer. Barn ska få utrymme i staden - lek, sport och att växa upp tar plats. Vi vill investera i barns egna platser genom att bland annat rusta upp utemiljöer, anlägga en centralt belägen lekplats i Vasaparken och skapa en trygg trafikmiljö för barn. Vi vill att barn och elever ska ha säkra skolvägar, oaktat om de färdas till fots, cykel eller kollektivt. Det som är bra för barn är bra för alla!

Det ska vara lätt att leva utan egen bil. Därför ska kollektivtrafiken vara billig, lättillgänglig och ingå i planering vid utveckling av gamla och nya områden och miljözoner inrättas i city för att stänga ute vissa typer av fordon från miljö känsliga områden. En blandad bebyggelse samt väl utbyggd gång-, cykel- och kollektivtrafik ökar tillgängligheten och skapar en nära stad. Detta tillsammans med bilpooler minskar behovet av bilar och parkeringsplatser vilket ger plats för ännu fler bostäder, mötesplatser, och grönområden. För de bilar som kommer behövas i framtiden ska emellertid kommunen kraftigt bygga ut laddinfrastrukturen, inte minst genom vårt kommunala parkeringsbolag.

Stora handelsområden i utkanten av stan skapar behov av bilar. Dessa utarmar möjligheterna för en fungerande city- och stadsdelshandel samt riskerar att bygga fast oss i ett bilberoende. Erikslund och Hälla ska utvecklas till blandade stadsdelar med inslag av bostäder, kontor och andra verksamheter.

Därför vill vi under perioden 2022-2026:

- ta fram en övergripande cykelstrategi för staden för att säkerställa ett helhetsperspektiv för cykelinfrastrukturen i befintliga och nya stadsdelar. Vi behöver förbättra förutsättningarna för den som färdas med cykel inom och mellan stadsdelar
- skapa trygga och snabba gång- och cykelvägar, genom att separera gång- och cykelstråk, utöka underhållet på huvudcykelstråken, anlägga nya expresscykelvägar och underlätta vintercykling genom att införa sopsaltning på samtliga huvudcykelstråk
- rusta upp parker i stadsdelar med utegym och möjlighet till spontanidrott
- sänka de generella parkeringsnormerna vid nybyggnation och utveckla mobility management-åtgärderna
- bygga blandade områden och stadsdelar, med plats för såväl bostäder som verksamhetslokaler och näringslivsfastigheter
- fortsätta utvecklingen av Lögarängsområdet som rekreationsplats för alla generationer
- kommunala fastigheter ska ha solceller i tillämpliga fall, oaktat om det avser nya eller gamla byggnader
- bygga fler laddstationer för alla typer av fordon samt säkerställa fler lösningar för hemma-laddning för elfordonsägare i hyres- och bostadsrätter
- skapa enklare och säkrare parkering för cykel och underlätta för den som vill handla utan att använda bil
- uppmuntra användning av tåg- och båttransport istället för lastbilstransport
- utveckla kollektivtrafiken med
 - nya linjesträckningar till stads- och kommundelar
 - stora bussar med hög framkomlighet och stor passagerarkapacitet, så kallad BRT, samt
 - tvärgående busslinjer
- införa Flexbiljetter för smidigare och billigare deltidspendling
- införa rabatter för studenter, sjukpensionärer och personer med aktivitetsersättning, samt mer rabatterade flerresorskort.
- förbättra samverkan med Regionen och utreda skatteväxling av kollektivtrafiken.

Socialt stöd, vård och omsorg

Alla människor har rätt till hjälp och stöd genom livet om och när behov uppstår. Människans välbefinnande är centralt för oss i Miljöpartiet, det är viktigt att uppmärksamma grupper med särskilda behov. Kommunens huvuduppdrag måste vara att se till att de insatser som ges till äldre och personer med funktionsnedsättningar är av god kvalitet, är stimulerande och möjliggör ett aktivt liv för den enskilde. Vi vägrar acceptera att barn och unga som far illa inte får det stöd och den omsorg de behöver. Här fordras rätt insatser i ett tidigt skede. Detta vill vi göra genom att bryta de vattentäta skott som ibland kan råda mellan de samhällsinstanser som en ung västeråsare i en utsatt situation kan komma i kontakt med: hälso- och sjukvård, skola, socialtjänst och polis. Vi vill skapa kontaktytor mellan dessa för att säkerställa att inte ett enda barn hamnar mellan stolarna.

Vi i Miljöpartiet vill stödja utsatta kvinnor som lever i hemlöshet och missbruk. Detta är en grupp som ofta glöms bort. Denna grupp vill vi hjälpa genom att tillskapa ett skyddat lågtröskelboende, där kvinnorna både kan få hjälp med att bryta destruktiva relationer och sitt missbruk. Våld i nära relationer är emellertid ett problem som återfinns i hela samhället och behöver bekämpas brett genom såväl förebyggande insatser som riktade insatser mot den som tyvärr redan lever i sådan problematik idag. Det är därför av största vikt att kommunen förbättrar sitt arbete med att förebygga våld i nära relationer och se till att både offer och förövare får hjälp. Vi vill att kommunen under kommande mandatperiod tar krafttag för att förstärka detta arbete med en aktualiserad och kommunövergripande handlings- och åtgärdsplan där även ökade resurser för att stärka det förebyggande arbetet är en viktig förutsättning. Det ska finnas lättillgänglig information på olika språk på kommunens hemsida och i de offentliga lokalerna om hur man söker stöd och hjälp. Vid fall av våld i nära relationer krävs ett helhetsperspektiv på situationen, med god kontakt mellan socialtjänst, polis, kvinnojourer, Centrum mot våld och hälso- och sjukvården. Kommunens personal som möter människor i olika situationer måste arbeta aktivt för att identifiera fall av misshandel och övergrepp, och ha god kunskap om våld mot såväl äldre som barn och ungdomar, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och -förtryck.

Det ska vara attraktivt att jobba inom socialtjänst, vård och omsorg, det ska vara yrken som människor vill jobba kvar inom. Andelen vikarier och korttidsanställda behöver minska för att öka kvalitet och kontinuitet för brukarna. Det krävs satsningar på villkor och arbetsmiljö, inte minst för att skapa en mer jämställd arbetsmarknad, där arbete i kvinnodominerade branscher värderas lika högt som arbete i mansdominerade yrken.

För vård- och omsorgspersonal vill vi införa sex timmars arbetsdag som pilotprojekt. Detta skulle leda till mer attraktiva arbetsplatser, färre sjukskrivningar och ett bättre bemötande av brukaren. Vi vill fortsätta utbildningssatsningen så att kommunalt anställda vårdbiträden får möjlighet att utbilda sig till undersköterskor genom att kombinera arbete och studier. Vi vill även införa två utbildningsdagar per år för anställda att själva fritt förfoga över samt på samma sätt som friskvårdsbidraget införa ett årligt utbildningsbidrag på individuell nivå för personalen själv att bestämma över. Vid nyanställningar vill vi att det ska vara meriterande att tala flera språk. Vi vill införa traineeprogram inom vård och omsorg, med möjlighet till vidareutbildning och ökad kompetens exempelvis inom demensvård och -omsorg. Vi vill även se över möjligheten att låta personal i slutet av sitt arbetsliv kunna växla över en del av sin tjänst till att fungera som mentorer för unga kollegor.

För att förverkliga verklig valfrihet så vill vi se fler flexibla boendelösningar, så att den som vill och har behov av att bo på serviceboende ska få göra det. Vi vill se innovativa lösningar som möjliggör möten över generations- och verksamhetsgränser, exempelvis kombinerad förskola och äldreboende med vissa gemensamma lokaler.

Vi vill se fler varianter av trapphusboende för att fler ska kunna bo kvar längre med bibehållen livskvalitet. En bonuseffekt skulle då bli att om fler väljer att flytta så frigörs fler bostäder för att möta bostadsbristen. Även fler gruppboendebostäder behövs. Upphandlingar som görs inom social omsorg ska vara funktionsupphandlingar där man anger vilka kvaliteter och miljö-etiska krav som ska uppfyllas och där inte det lägsta priset är vägledande. Det är också viktigt att den upphandlande verksamheten liksom den kommunala följs upp så att de krav som ställts efterlevs.

Maten som serveras på boenden och i hemtjänsten ska vara god, näringsrik, miljövänlig och helst närodlat. Målet är 100 procent ekologiska råvaror, säsonganpassade menyer, minskad köttkonsumtion och minskat matsvinn. Att uppleva årstidernas växlingar och att vistas utomhus ska vara en rättighet för alla som är i behov av hemtjänst eller som bor i grupp- eller äldreboenden. Vi vill att ännu fler boenden öppnar för möjligheten att ha djur på boendet. För oss miljöpartister är det centralt att vi alla är unika individer och ska respekteras för det. Därför vill vi att alla våra boenden präglas av HBTQI+-kompetens samt att alla ska ha möjlighet att utöva sin religion och i övrigt respekteras för vem man är. Samverkan mellan kommun och landsting behöver förbättras för att ingen ska behöva hamna mellan stolarna. Här vill vi trycka särskilt på vikten av vårdplanering och överföring mellan patientvården och hemsjukvården. Ett sätt kan vara att man erbjuder gemensamma utbildningar i personalgrupperna.

Därför vill vi under perioden 2022-2026:

- bygga flexibla äldreboenden och gruppbostäder: utemiljön på våra boenden ska förbättras och möjliggöra mer utevistelse för den som önskar
- skapa ett skyddat lågtröskelboende för kvinnor
- fortsätta utveckla integrationsenheten med ett effektivt och individuellt flyktingmottagande som mål
- utveckla boendeformer för ungdomar med beroendesjukdom i kombination med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- säkra att daglig verksamhet erbjuder meningsfull sysselsättning och när det är möjligt i högre grad syftar till egen försörjning genom exempelvis praktik och utbildning
- utveckla ledsagningen för personer med funktionsnedsättning
- tillhandahålla möjlighet till handledning för vård- och omsorgspersonal
- öka kvaliteten i vård- och omsorgsverksamheter genom säkerställd personaltillgång och ökad kompetens
- erbjuda fria arbetsskor för omsorgspersonalen som ett sätt att öka jämställdheten mellan manligt och kvinnligt dominerade branscher
- se över möjligheten till karriärtjänster och att kunna växla uppgifter inom sin tjänst.

miljöpartiet de gröna

VÄSTERÅS